

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Dato: 08.03.2021

Styresak: 17/21

Arkivsaknr: 2021/2987-ARVE

Møtedato: 23.03.2021

Forslag til utfyllende regler for opprykk til professor etter kompetanse ved Det humanistiske fakultet

---

Bakgrunn

Fakultetsstyret har bedt seg forelagt en sak om forslag til utfyllende regler for sammensetning av sakkyndige komiteer for vurdering av søknader om opprykk til professor etter kompetanse.

Fakultetsstyret vedtok 6.9.2016 utfyllende regler for behandling av opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved Det humanistiske fakultet ([Utfyllende regler for behandling av opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved Det humanistiske fakultet | Det humanistiske fakultet | UiB](#)). Disse reglene utfyller de regler som universitetsstyret vedtok 28.04.2016, foranlediget av endring i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, forskriftens § 2-1. Det fremgår av denne bestemmelsen at opprykk bare kan søkes til egen institusjon. Institusjonene kan selv bestemme at bedømmelser foretatt av sakkyndige komiteer opprettet ved andre institusjoner kan legges til grunn ved søknad om opprykk. Den umiddelbare årsaken til denne tilpasningen var at fakultetet har en samarbeidsavtale med HF/NTNU, og vi har samme retningslinjer for komiteenes arbeid som våre søsterfakulteter ved NTNU, UiO, UiT, UiA og UiS. Disse er vedtatt i Nasjonalt fakultetsmøte for HF-fagene.

Det vurderes naturlig å legge utfyllende regler for sammensetning av sakkyndige komiteer til det samme reglementet. En annen sak er om det fortsatt er behov for de opprinnelige utfyllende reglene som er nevnt over, fordi samarbeidsavtalen med NTNU ikke har vært virksom de siste årene og vi heller ikke har hatt søknader som har vært behandlet av sakkyndige komiteer fra andre institusjoner siden forskriften ble endret i 2015. Dette omhandles ikke videre i dette saksforelegget.

Sammensetning av sakkyndige komiteer

Forskriftens §2-2 gir detaljerte retningslinjer for behandling av søknader om opprykk til professor, herunder sammensetning av de sakkyndige komiteene. §§ 2-1 og 2-2 er gjengitt i vedlegg 1.

Forskriften legger følgende føringer for sammensetningen av komiteer (§2-2 nr. 8):

Den enkelte komite består av minst tre personer med professorkompetanse eller tilsvarende kompetanse på søkerens fagområde. Styret ved institusjonen, eller det organ styret delegerer til, utpeker en leder for bedømmelseskomiteen blant komiteens medlemmer. Så langt det er mulig, og på de fagområder det er naturlig, skal komiteen ha et medlem fra et annet land. Bare ett medlem av bedømmelseskomiteen kan være fra søkerens egen institusjon, og vedkommende kan ikke være leder av komiteen. Begge kjønn skal om mulig være representert i komiteen.

Bakgrunnen for ønsket om utfyllende regler er at selv om forskriften gir ganske detaljerte føringer, så er det fortsatt forhold som er uavklarte og hvor praksis kan sprike.

Fakultetet har ikke lagt føringer eller bestemmelser for sammensetningen av komiteer annet enn regler for vurdering av inhabilitet som ble vedtatt i 2011, <https://www.uib.no/nb/hf/43423/habilitet-og-tillit>.

I vedlegg 2 ligger et forslag til nye utfyllende regler. Disse tar for seg følgende tema:

- Bruk av emeriti i sakkyndige komiteer
- Flere komitémedlemmer fra samme institusjon eller fagmiljø

Forslaget beskriver også de krav forskriften setter til komiteens sammensetning og at det skal innhentes habilitetserklæringer fra hvert foreslått medlem.

Det viser seg i mange tilfeller vanskelig å finne medlemmer til de sakkyndige komiteene som skal oppnevnes. Mange potensielle kandidater avslår forespørslene, og i en betydelig del av fakultets fagområder er utvalget av kompetente kandidater begrenset. De forslag som fremmes her er ment som en norm, ikke som en regel uten unntak. I motsatt fall ville det i noen saker kunne bli umulig å nedsette en sakkyndig komité. Instituttet bør begrunne sitt forslag dersom forslag til oppnevning av sakkyndig komité går på tvers av de forslag som står under, eller dersom forslaget ikke oppfyller forskriftens norm om at begge kjønn er representert i komiteen eller deltakelse av et medlem fra et annet land.

Bruk av emeriti

Forskriften sier ingenting om hvorvidt komitémedlemmene må være aktive arbeidstakere eller at det er en motsetning mellom det å være emeriti og komitémedlem. Mange emeriti er svært aktive forskere etter at de pensjonerer seg, men det kan også argumenteres for at det har en verdi at komiteens medlemmer er yrkesaktive og fullt ut deltakende i de faglige miljøene ved institusjonene. Fakultetet foreslår at man skal være varsom med å bruke emeriti i sakkyndige komiteer og at det ikke skal være mer enn ett av komiteens medlemmer som er emeriti.

Flere komitémedlemmer fra samme institusjon eller samme lokale fagmiljø

Forskriften spesifiserer antall medlemmer i den sakkyndige komiteen, at begge kjønn om mulig skal være representert, at komiteen skal ha et medlem fra et annet land (så langt dette er mulig, og på de fagområder hvor det er naturlig), og at bare ett medlem i komiteen kan komme fra søkers egen institusjon. Forskriften sier imidlertid ingenting om tetthet mellom de enkelte komitémedlemmene.

I noen tilfeller hvor fagområdene er små og det er svært begrenset, kan det være nødvendig å ha flere komitémedlemmer fra samme institutt eller fagmiljø. Fakultetet mener at dette bør være unntaksvis og at komiteens medlemmer normalt bør komme fra ulike institusjoner.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar det fremlagte forslaget til utfyllende regler for behandling av opprykk til undervisnings- og forskerstillinger fra dagens dato.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

§ 2-1. Generelt

Opprykk kan bare søkes ved egen institusjon, og søknad skal sendes institusjonen. Ved opprykk gjelder krav fastsatt med hjemmel i § 1-1 til § 1-7. Institusjonene kan selv bestemme at bedømmelser foretatt av sakkyndige komiteer opprettet av andre institusjoner kan legges til grunn for institusjonens vurdering av opprykk.

Tilføyd ved forskrift 17 aug 2015 nr. 963 (i kraft 15 sep 2015).

§ 2-2. Framgangsmåte og kriterier for opprykk fra stilling som førsteamanuensis eller høyskoledosent til stilling som professor

(1) Førsteamanuenser og høyskoledosenter som har tiltrådt fast stilling eller åremålsstilling ved statlige universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler under lov om universiteter og høyskoler, kan søke om opprykk til professor på grunnlag av kompetanseerklæring etter reglene i denne forskriften. Ved private institusjoner under lov om universiteter og høyskoler avgjør styret om førsteamanuenser som har tiltrådt fast stilling eller åremålsstilling, kan søke om opprykk til professor på grunnlag av kompetanseerklæring etter reglene i denne forskriften. Førsteamanuenser og høyskoledosenter med minst halv stilling kommer inn under ordningen. Opprykk etter disse reglene er personlig og får ingen konsekvenser for stillingsinnehaverens arbeidsoppgaver. Førsteamanuensis ansatt i åremål på innstevilkår kan ikke søke om opprykk.

(2) Det kan bare søkes om opprykk innenfor det fag søkeren er ansatt. Med fag menes her de fag eller emner som kan inngå i de grader institusjonene kan tildele, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-3 (1) og (2).

(3) Det er ikke anledning til å søke om opprykk til professor i forbindelse med søknad på undervisnings- og forskerstilling på lavere nivå.

(4) Søknad med vedlegg sendes i fem eksemplarer.

a) Vitenskapelige arbeider sendes i fem eksemplarer, jf. (5) a).

b) Kunstneriske arbeider i gjengivelse leveres i fem eksemplarer så sant dette ikke går utover kvaliteten i det materialet som leveres. Søkeren selv avgjør om deler av dokumentasjonen bare kan leveres i ett eksemplar. Originalverk framstilles for bedømmelseskomiteen etter nærmere avtale.

Dersom institusjonene setter søknadsfrister, kan det ikke sendes inn dokumentasjon etter at denne har gått ut. Dersom institusjonene ikke har fastsatt søknadsfrister, kan det ikke ettersendes dokumentasjon etter at søknaden er sendt inn

(5) Bedømmelsen skal skje på grunnlag av dokumentert vitenskapelig eller kunstnerisk kompetanse.

a) For dokumentasjon av vitenskapelig kompetanse er det anledning til å levere inntil 15 vitenskapelige arbeider.

b) For dokumentasjon av skapende og utøvende kunstnerisk kompetanse er det anledning til å levere inntil 15 kunstneriske arbeider eller publikasjoner.

Dokumentasjonen kan bl.a. bestå av

- kunstneriske originalarbeider,
- gjengivelse av kunstnerisk arbeid, for eksempel fotografier, audiovisuelle opptak eller liknende,
- publikasjoner basert på søkerens skapende og utøvende virksomhet,
- dokumentasjon av konserter, utstillinger, forestillinger, oppsetninger ved for eksempel program, katalog, samt omtaler eller kritikker i anerkjente publikasjoner,
- kunstneriske priser, innkjøp og oppdrag.

Søkeren skal i tillegg levere en fullstendig liste over alle publikasjoner eller annen dokumenterbar virksomhet som påberopes som grunnlag for bedømmelsen. Listen kan være kommentert.

(6) Førsteamanuenser eller høyskolelektorer som ikke har vært bedømt for professorkompetanse ved egen institusjon i løpet av de siste to år, kan kreve å få sin kompetanse bedømt. Hvis det i løpet av de siste to år har vært utlyst professorstilling i vedkommendes spesialitet ved egen institusjon, gjelder toårsregelen fra søknadsfristen for den utlyste stillingen.

Dersom institusjonen har fastsatt søknadsfrist, gjelder toårsgrensen fra dette tidspunkt, selv om søkeren trekker sin søknad. Dersom institusjonen ikke har fastsatt søknadsfrist, gjelder toårsgrensen fra søknaden er mottatt, selv om søkeren trekker sin søknad.

(7) Bedømmelsen foretas av en bedømmelseskomité innenfor søkerens fagområde. Komiteen nedsettes av styret eller det organ styret delegerer til.

(8) Den enkelte komite består av minst tre personer med professorkompetanse eller tilsvarende kompetanse på søkerens fagområde. Styret ved institusjonen, eller det organ styret delegerer til, utpeker en leder for bedømmelseskomiteen blant komiteens medlemmer. Så langt det er mulig, og på de fagområder det er naturlig, skal komiteen ha et medlem fra et annet land. Bare ett medlem av bedømmelseskomiteen kan være fra søkerens egen institusjon, og vedkommende kan ikke være leder av komiteen. Begge kjønn skal om mulig være representert i komiteen.

(9) Søknaden bør være endelig avgjort innen ett år. Denne fristen kan bare fravikes dersom det foreligger spesielle grunner som gjør det nødvendig å utsette søknadsbehandlingen.

(10) Bedømmelseskomiteen skal legge kriteriene for ansettelse som professor i § 1-1 og § 1-2 til grunn ved bedømmelsen.

Av bedømmelseskomiteens tilråding må det framgå på hvilket grunnlag søkeren erklæres kompetent med henvisning til den dokumentasjonen som er nevnt under (5). Kompetansen skal knyttes til det fagområdet vedkommende er ansatt i, jf. (2).

Når en komité avgir kompetanseerklæring, skal den alltid angi på hvilket fagområde og eventuelt i hvilken spesialitet søkeren anses å ha professorkompetanse. Uttalelsen skal alltid gi uttrykk for om kompetanseerklæringen er enstemmig og utvilsom.

(11) Førsteamanuenser eller høyskolelektorer som er erklært professorkompetente ved egen institusjon i løpet av de siste seks år før søknadstidspunktet, kan søke om opprykk til professor, jf. (2). Søknadsfrist kan fastsettes av institusjonen. Dersom det foreligger en enstemmig erklæring om utvilsom kompetanse, kan opprykk gis. Det samme gjelder der institusjonen har besluttet at også bedømmelser foretatt av andre institusjoner skal kunne legges til grunn for vurdering av opprykk, jf. § 2-1.

(12) Bedømmelseskomiteens vurdering sendes til søkeren så snart den foreligger. Det er ikke adgang til å påklage de sakkyndiges uttalelse, men søkeren kan komme med innsigelser mot saksbehandlingen eller merknader til de sakkyndiges uttalelse innen to uker etter at uttalelsen er sendt til søkeren. Merknader til de sakkyndiges uttalelse legges fram for bedømmelseskomiteen for eventuell tilleggsuttalelse før det treffes vedtak.

(13) På grunnlag av bedømmelseskomiteens vurdering og eventuelle innsigelser og tilleggsmerknader fatter institusjonens ansettelsesmyndighet for professorer, vedtak om godkjenning av bedømmelsen, og tildeler opprykk på grunnlag av denne.

Bedømmelseskomiteen må enstemmig erklære søkeren utvilsomt professorkompetent for at opprykk skal gis. Departementet kan gi nærmere regler om saksbehandlingen.

(14) Opprykk både etter (11) og (13) gjelder fra søknadsfrist dersom dette er fastsatt og fra søknaden er mottatt, dersom det ikke foreligger søknadsfrist.

Utfyllende regler for behandling av opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved Det humanistiske fakultet

Fastsatt av fakultetsstyret for Det humanistiske fakultet: 6.9.2016

Disse reglene utfyller universitetsstyrets regler for behandling av opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, vedtatt 28.4.2016.

Universitetsstyret har delegert til fakultetsstyrene å bestemme om bedømmelser foretatt av sakkyndige komiteer opprettet av andre institusjoner enn UiB kan legges til grunn for vurdering av opprykk til professor ved UiB.

Som hovedregel kan opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved Det humanistiske fakultet bare gis etter bedømmelser foretatt av sakkyndige komiteer opprettet av UiB.

I tillegg til bedømmelse foretatt av sakkyndige komiteer opprettet av UiB, godkjennes også bedømmelser foretatt av sakkyndige komiteer opprettet av andre institusjoner tilsluttet Nasjonalt fakultetsmøte for HF-fagene. Dette omfatter:

- HF/NTNU
- HF/UiO
- HF/UiT
- HF/UiA
- HF/UiS

Bedømmelser foretatt av sakkyndige komiteer oppnevnt av andre institusjoner i Norge og utlandet godkjennes ikke. Søknader om opprykk til professor som inkluderer bedømmelser fra andre institusjoner må gjennomgå en ordinær vurdering med ny sakkyndig komité og innlevering av vedlegg til bedømmelse.

Sammensetning av sakkyndig komité

Krav til sammensetning av sakkyndig komité fremgår av Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, forskriftens § 2-2, nr. 8.

For hver fast ansatt som søker opprykk til professor etter kompetanse skal instituttet sende et forslag til fakultetet om sammensetning av sakkyndig komité. Sammen med forslaget skal det oversendes erklæringer om habilitet fra hvert av de foreslåtte medlemmene.

Krav til komiteens sammensetning:

- Komiteen skal bestå av minst tre personer med professorkompetanse på søkers fagområde
- Så langt det er mulig, og på de fagområder det er naturlig, skal komiteen ha et medlem fra et annet land
- Bare ett medlem av bedømmelseskomiteen kan være fra søkerens egen institusjon, og vedkommende kan ikke være leder av komiteen.
- Begge kjønn skal om mulig være representert i komiteen

I tillegg har fakultetsstyret bestemt følgende:

- Det skal utvises varsomhet med å bruke emeriti i sakkyndige komiteer og at det ikke skal være mer enn ett av komiteens medlemmer som er emeriti
- Komitémedlemmene skal normalt komme fra hver sin institusjon. Bare unntaksvis kan flere medlemmer av komiteen komme fra samme lokale fagmiljø

Instituttets forslag skal begrunnes dersom forslaget ikke oppfyller forskriftens norm om at begge kjønn er representert i komiteen eller deltakelse av et medlem fra et annet land. Det samme gjelder dersom det forslås bruk av emeriti eller flere sakkyndige fra samme lokale fagmiljø.